

HANSEN, Constant J. (Vlissingen 4 oktober 1833 – Brasschaat 14 april 1910).

Was kind van een Deense vader en een Zeeuwse moeder; in 1835 verhuisde de familie naar Antwerpen. Na zijn lager onderwijs bezocht Hansen het atheneum, doch hij moest na enige jaren door familieomstandigheden de studie staken. Van 1852 af was hij als boekhouder, journalist, leraar, vertaler en adjunct-stadsarchivaris werkzaam, tot hij in 1866 'onderboekwaarder' der Volksboekerij en in 1873 'hoofdboekwaarder' van de stad Antwerpen werd, nadat hij in 1868 op eigen verzoek door de universiteit te Rostock tot doctor was gepromoveerd op grond van zijn publicaties over de Nederduitse literatuur. In 1886 werd hij lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde.

Hansen, die met gedichten in de literatuur debuteerde, publiceerde in 1860 het relaas van een reis die hij in 1856 door Noord-Duitsland naar Denemarken, het land van zijn voorouders, had gemaakt; het boek werd nog in hetzelfde jaar gevolgd door een studie over en een bloemlezing uit de Scandinavische taal- en letterkunde. Hansen komt daardoor de verdienste toe in Vlaanderen aandacht voor het Scandinavische cultuurgebied te hebben gevraagd. Zijn voornaamste terrein van actie werd evenwel de **Aldietse Beweging**, waardoor hij, voortbouwend op de ideeën van **Victor Delecourt**, een taalkundige toenadering tussen het Nederlands en het Neder-Duits of Plat-Duits van de Noord-Duitse gewesten trachtte te forceren, onder meer door middel van een gemeenschappelijke spelling. Hoewel de utopie van een Aldietse schrijftaal 'van Duinkerke tot Königsberg' bij voorbaat ten dode was opgeschreven, slaagde Hansen erin in Vlaanderen blijvende belangstelling voor de Neder-Duitse dialecten en literatuur te wekken; zijn eigen *Reinaard*-studie uit 1864 en zijn vertaling van **Klaus Groth's Roodgieter** uit 1868 zijn voor hun tijd opmerkelijke prestaties.

Als liberale Vlaamsgezinde – hij was sinds 1859 lid van de loge – speelde Hansen te Antwerpen een rol in het **Nederlandsch Kunstverbond** (in 1856 redigeerde hij samen met **Jan Baptist van Ryswyck** en **Emmanuel Rosseels** het gedurfde *Manifest (...) ter gelegenheid van 's Vorsten 25-jarige troonbeklimming*), de **Nederduitse Bond**, het **Willemsfonds** en de Nederlandse afdeling van de *Cercle artistique*. Vanaf 1864, op de eerste **Vlaamsche Landdag** te Antwerpen, pleitte hij bij herhaling voor een Nederlandstalige universiteit in Vlaanderen. Als bibliothecaris bepleitte hij reeds in 1873 de totstandkoming van "volkshallen met bibliotheek als centrum en met zalen voor leergangen, boekuitlegging, voordrachten en onderhoud", een soort culturele centra avant la lettre.

WERKEN: *Reisbrieven uit Dietschland en Denemark*, 1859 (recte 1860); – *Noordsche Letteren*, 1860; – *Dietsche Letterkunde*. Over

Reinaard den Vos en het Nederduitsch, 1864; – De Roodgieter Meester Lamp en zijne Dochter. Naar het Platduitsch van Klaus Groth, 1868; – Ons Dietsch of het Nederduitsch in Deutschland, 1876; – Waartoe dient het Vlaamsch, 1876; – Platduitsch en Nederlandsch of het Nederduitsch en de Dietsche Beweging, 1878; – Transvaal of Zuid-Afrika en de Dietsche stam, 1884; – Klaus Groth in zijn leven en streven als dichter, taalkamper, mensch, met reisverhaal en terugblik op de Dietsche Beweging, 1889; – De uitgebreidheid onzer moederspraak, 1893; – Iets over Vlaamschgezindheid, 1895.

LITERATUUR: A. Henot, Leven en streven van Dr. C.J. Hansen, 1899; – G. Segers, Dr. Constant-Jacob Hansen 1833-1910, 1920; – H. Schütt, Die 'Aldietsche Beweging' C.J. Hansen's und ihr Verhältnis zum Niederdeutschen, 1938; – A. Bolckmans, 'Hansen, Constant Jacob', in NBW, I, 1964; – L. Simons, Van Duinkerke tot Königsberg. Geschiedenis van de Aldietsche Beweging, 1980; – id., Een graf in Westende, 1993; – J. Hartig, 'C.J. Hansen und das Rostocker Ehrendoktorat', in *Jahrbuch des Vereins für niederdeutsche Sprachforschung*, jg. 117 (1994), p. 187-188.

ILLUSTRATIE(S), zie: Duitsland-Vlaanderen.

LUDO SIMONS*